

НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК УКРАЇНИ
ДЕРЖАВНА УСТАНОВА
«ІНСТИТУТ ЕНДОКРИНОЛОГІЇ ТА ОБМІНУ РЕЧОВИН
ім. В.П.КОМІСАРЕНКА НАМН УКРАЇНИ»
(ДУ «ІЕОР НАМНУ»)

ЗАТВЕРДЖЕНО

Рішення Вченої ради ДУ «Інститут
ендокринології та обміну речовин
ім. В.П.Комісаренка НАМН України»
(ДУ «ІЕОР НАМНУ»),
протокол 15.07.2022 р. № 8

Голова Вченої ради ДУ «ІЕОР НАМНУ»

Микола ТРОНЬКО

Уведено в дію

Наказом директора ДУ «ІЕОР НАМНУ»
від 18.07.2022 р. № 64

**Положення про порядок формування індивідуальних
освітніх траєкторій здобувачами вищої освіти ступеня
доктора філософії у ДУ «Інститут ендокринології та
обміну речовин ім. В.П.Комісаренка НАМН України»**

Загальні положення

1. Положення є нормативним документом, що визначає механізм підготовки здобувачів вищої освіти на третьому (освітньо-науковому) та науковому рівнях вищої освіти з метою здобуття ступеня вищої освіти доктора філософії та доктора наук (далі – аспіранти, здобувачі) в ДУ «Інститут ендокринології та обміну речовин ім. В.П. Комісаренка НАМН України (далі – ДУ «ІЕОР НАМНУ»).

2. Освітня діяльність підготовки здобувачів вищої освіти на третьому освітньо-науковому та науковому рівнях вищої освіти в ДУ «ІЕОР НАМНУ» ґрунтується на концептуальних засадах Конституції України, Законів України «Про вищу освіту», «Про освіту», «Про наукову і науково-технічну діяльність», Порядку підготовки здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії та доктора наук у вищих навчальних закладах (наукових установах); Положенні про порядок реалізації права на академічну мобільність, Ліцензійних умов провадження освітньої діяльності закладів освіти»; інших державних нормативно-правових актів з питань освіти; Статуту ДУ «ІЕОР НАМНУ»; Положенні про організацію освітнього процесу на третьому освітньо-науковому рівні підготовки здобувачів вищої освіти в ДУ «ІЕОР НАМНУ», Положеннях: Про порядок та умови обрання вибіркового дисциплін здобувачами третього (освітньо-наукового) рівня вищої освіти та ін., якими регулюється освітній процес в ДУ «ІЕОР НАМНУ».

3. У Положенні використовуються терміни Закону України «Про вищу освіту», «Про освіту»:

академічна мобільність - можливість учасників освітнього процесу навчатися, викладати, стажуватися чи проводити наукову діяльність в іншому вищому навчальному закладі (науковій установі) на території України чи поза її межами;

академічна свобода - самостійність і незалежність учасників освітнього процесу під час провадження педагогічної, науково-педагогічної, наукової та/або інноваційної діяльності, що здійснюється на принципах свободи слова і творчості, поширення знань та інформації, проведення наукових досліджень і використання їх результатів та реалізується з урахуванням обмежень, встановлених законом України «Про вищу освіту»;

аспірант - вчений, який проводить фундаментальні та (або) прикладні наукові дослідження у рамках підготовки в аспірантурі у вищому навчальному закладі/науковій установі для здобуття ступеня доктора філософії;

здобувачі вищої освіти - особи, які навчаються у вищому навчальному закладі на певному рівні вищої освіти з метою здобуття відповідного ступеня і кваліфікації;

індивідуальна освітня траєкторія - персональний шлях реалізації особистісного потенціалу здобувача освіти, що формується з урахуванням його здібностей, інтересів, потреб, мотивації, можливостей і досвіду, ґрунтується на виборі здобувачем освіти видів, форм і темпу здобуття освіти, суб'єктів освітньої діяльності та запропонованих ними освітніх програм, навчальних дисциплін і

рівня їх складності, методів і засобів навчання. Індивідуальна освітня траєкторія в закладі освіти може бути реалізована через індивідуальний навчальний план;

індивідуальний навчальний план - документ, що визначає послідовність, форму і темп засвоєння здобувачем освіти освітніх компонентів освітньої програми з метою реалізації його індивідуальної освітньої траєкторії та розробляється закладом освіти у взаємодії із здобувачем освіти за наявності необхідних для цього ресурсів;

освітня діяльність - діяльність вищих навчальних закладів (наукових установ), що провадиться з метою забезпечення здобуття вищої, післядипломної освіти і задоволення інших освітніх потреб здобувачів вищої освіти та інших осіб;

освітньо-наукова програма - система освітніх компонентів на відповідному рівні вищої освіти в межах спеціальності, що визначає вимоги до рівня освіти осіб, які можуть розпочати навчання за цією програмою, перелік навчальних дисциплін і логічну послідовність їх вивчення, кількість кредитів ЄКТС, необхідних для виконання цієї програми, а також очікувані результати навчання

(компетентності), якими повинен оволодіти здобувач відповідного ступеня вищої освіти;

результати навчання - сукупність знань, умінь, навичок, інших компетентностей, набутих особою у процесі навчання за певною освітньо-науковою програмою, яку можна ідентифікувати, кількісно оцінити та виміряти.

Академічний регламент аспірантури Інституту

4. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється в аспірантурі ДУ «ІЕОР НАМНУ». Освітня діяльність на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти проваджується за відповідною ліцензією.

5. Організацію діяльності аспірантури ДУ «ІЕОР НАМНУ» регламентує Вчена рада Інституту.

6. Мовою викладання є українська мова.

7. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії здійснюється:
– за очною (денною) або заочною формою навчання;
– поза аспірантурою (для осіб, які професійно провадять наукову або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи в Інституті).

8. Підготовка осіб в аспірантурі Інституту здійснюється:
- за рахунок коштів державного бюджету (за державним замовленням);
- за рахунок коштів юридичних чи фізичних осіб (на умовах контракту, зокрема за кошти грантів, які отримав вищий навчальний заклад (наукова установа) на проведення наукових досліджень, за якими передбачається підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії або доктора наук).

9. Вступ до аспірантури ДУ «ІЕОР НАМНУ» здійснюється на конкурсній основі відповідно до Правил прийому, затверджених вченою радою його, якими регулюються умови вступу на відповідний рівень вищої освіти; порядок, перелік і строки подання документів; зміст, форма і строки вступних випробувань для конкурсного відбору вступників до аспірантури за кожною спеціальністю або відповідною галуззю знань. Правила прийому діють

упродовж відповідного навчального року і в установлені строки розміщуються на офіційному веб-сайті ДУ «ІЕОР НАМНУ».

10. Нормативний термін підготовки доктора філософії в аспірантурі становить чотири роки при обсязі освітньої складової освітньо-наукової програми підготовки доктора філософії – 30-60 кредитів ЄКТС.

11. Відносини між аспірантом та ДУ «ІЕОР НАМНУ» регулюються укладанням договору.

12. Підготовка здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії в аспірантурі здійснюється відповідно до Положення про організацію освітнього процесу на третьому освітньо-науковому рівні підготовки здобувачів вищої освіти – доктор філософії в ДУ «ІЕОР НАМНУ», в якому конкретизовано права і обов'язки учасників освітнього процесу; вимоги до планування освітнього процесу, вимоги до освітньо-наукової програми; форми навчання; види та зміст навчальних занять, які визначається навчальним планом; самостійна, індивідуальна та практична підготовка, атестаційні заходи, оцінювання засвоєння аспірантом навчального матеріалу, порядок ліквідації академічної заборгованості, звітування та атестація аспірантів; вимоги до навчально-методичного забезпечення.

13. Особи, які професійно провадять наукову, науково-технічну або науково-педагогічну діяльність за основним місцем роботи, мають право здобувати вищу освіту ступеня доктора філософії поза аспірантурою в ДУ «ІЕОР НАМНУ» без переривання трудової діяльності або під час перебування у творчій відпустці. Такі особи прикріплюються строком до п'яти років до ДУ «ІЕОР НАМНУ» за відповідною спеціальністю, на яку він має ліцензію на провадження освітньої діяльності на третьому (освітньо-науковому) рівні вищої освіти. Здобуття вищої освіти ступеня доктора філософії поза аспірантурою Інституту передбачає повне та успішне виконання відповідної освітньо-наукової програми та навчального плану аспірантури, згідно із затвердженими в установленому порядку індивідуальним планом роботи прикріпленої особи та публічний захист дисертації у спеціалізованій вченій раді.

14. В докторантуру ДУ «ІЕОР НАМНУ» має право вступити особа з метою завершення роботи над науковими дослідженнями та/або для підготовки публікацій до захисту для здобуття ступеня доктора наук. Протягом строку перебування в докторантурі докторант зобов'язаний захистити результати своїх наукових досягнень у вигляді дисертації, або опублікованої монографії, або наукової доповіді за сукупністю статей, опублікованих у вітчизняних і міжнародних рецензованих фахових виданнях, перелік яких затверджується МОН, у спеціалізованій вченій раді.

15. Порядок прийому, перелік та строк подання документів, необхідних для вступу до докторантури, визначаються в Правилах прийому, затверджених вченою радою та оприлюднених на офіційному сайті ДУ «ІЕОР НАМНУ».

16. Перебування в докторантурі не є обов'язковою умовою для подання наукових досягнень до спеціалізованої вченої ради та подальшого їх публічного захисту для здобуття ступеня доктора наук.

17. Індивідуальна освітня траєкторія здобувача вищої освіти ступеня доктора

філософії в ДУ «ІЕОР НАМНУ» реалізована через індивідуальний навчальний план аспіранта, конкретизована в організації самостійної роботи аспіранта, врахована у практичній підготовці аспіранта та у забезпеченні академічної мобільності.

Індивідуальний план аспіранта

18. Підготовка аспіранта здійснюється за індивідуальним планом, який розробляється на навчальний рік на підставі навчального плану. Індивідуальний план роботи аспіранта очної та заочної форм навчання містить дві частини: індивідуальний навчальний план та індивідуальний план наукової роботи (додаток 1).

19. Індивідуальний план роботи аспіранта оформлюється у 2-х однакових примірниках: 1-ий – робочий примірник, 2-ий – контрольний примірник. Після заповнення планів (в період між атестаціями) за робочим примірником індивідуального плану аспірант здійснює підготовку в аспірантурі, а контрольний примірник подається на зберігання до відділу аспірантури і докторантури на наступний день після проведення проміжної та підсумкової атестації.

20. Індивідуальний навчальний план роботи аспіранта включає всі нормативні дисципліни, що є обов'язковими для вивчення аспірантами даної спеціальності та вибіркові навчальні дисципліни, які аспіранти обирають самостійно, з обов'язковим урахуванням структурно-логічної послідовності вивчення навчальних дисциплін, що визначають зміст освіти за певною спеціальністю та системи оцінювання (підсумковий контроль знань, державна атестація аспіранта).

21. Вибіркові навчальні дисципліни, або дисципліни вільного вибору – це дисципліни, які вводяться ДУ «ІЕОР НАМНУ» для здійснення поглибленої підготовки за спеціальністю 222 Медицина та спеціалізацією - ендокринологія, сприяння в організації індивідуальної освітньої траєкторії навчання аспірантів за обраними спеціальностями, більш повного задоволення освітніх і професійних потреб, що визначають характер майбутньої діяльності аспірантів та сприяють академічній мобільності аспіранта і формуванню його компетентності відповідно до вимог ринку праці.

22. Реалізація вільного вибору аспірантами навчальних дисциплін регламентована Положенням про порядок та умови обрання вибіркових дисциплін здобувачами вищої освіти ступеня доктора філософії, затвердженого вченою радою ДУ «ІЕОР НАМНУ».

23. Обсяг вибіркових дисциплін становить не менш 25 відсотків загальної кількості кредитів ЄКТС, передбачених для освітньої програми даного рівня вищої освіти.

24. Переліки вибіркових дисциплін щорічно затверджуються на вченій раді ДУ «ІЕОР НАМНУ» та розміщуються для ознайомлення аспірантів на офіційному сайті.

25. Аспірант має право обрати навчальні дисципліни із запропонованого переліку (своєї спеціальності/спеціалізації або іншої), які пов'язані з тематикою дисертаційного дослідження, відповідають необхідному обсягу кредитів та

викладаються у відповідному семестрі. Якщо аспірант обирає дисципліну з навчального плану іншої спеціальності, він зобов'язаний узгодити цей вибір з гарантом програми та виконувати в повному обсязі всі види робіт, передбачені навчальним планом своєї спеціальності.

26. Вибіркові дисципліни обираються аспірантом на початку навчального року за відповідною заявою (додаток 2) на ім'я заступника директора з наукової роботи ДУ «ІЕОР НАМНУ». Після остаточного формування і погодження академічних груп з вивчення вибірових дисциплін, інформація про вибіркові дисципліни включається до робочого навчального плану підготовки здобувачів ступеня доктора філософії. З даного моменту вибірова дисципліна стає для аспіранта обов'язковою.

27. Індивідуальний план аспіранта складається аспірантом за допомогою наукового керівника, обговорюється на засіданні відділу, затверджується заступником директором з наукової роботи, а також Вченою радою ДУ «ІЕОР НАМНУ» протягом двох місяців з дня зарахування здобувача. Щорічно індивідуальні плани подаються до відділу аспірантури для перевірки фактичного виконання плану і ухвалення на Вченій раді ДУ «ІЕОР НАМНУ» рішення щодо переведення аспірантів на наступний рік підготовки. Результати підсумкового контролю вносяться до індивідуального плану аспіранта. Надання консультацій щодо формування індивідуального плану аспіранта, його реалізації протягом всього періоду підготовки покладається на наукового керівника, гаранта програми, завідувача аспірантури та заступника директора з наукової роботи.

Самостійна робота аспіранта

28. Координацію самостійної роботи аспірантів в ДУ «ІЕОР НАМНУ» забезпечує гарант освітньо-наукової програми. Планування самостійної роботи аспірантів здійснюється відповідно до освітньо-наукової програми, навчального плану та робочої програми навчальної дисципліни.

29. Безпосереднє керівництво самостійною роботою аспірантів, формування змісту, обсягу часу на різні види робіт, контроль та оцінювання результатів її виконання здійснює викладач навчальної дисципліни з урахуванням завдань і термінів навчання, змісту і специфіки навчальної дисципліни, професійних інтересів аспіранта, з урахуванням його особистих запитів. Загальний обсяг завдань на самостійне опрацювання не повинен перевищувати кількості передбачених навчальними планами годин на самостійну роботу. Обсяг самостійної роботи з кожної навчальної дисципліни затверджується на засіданні проектної групи, де, за необхідності, можуть вноситись зміни з урахуванням рівня складності та обсягу навчальної дисципліни. Види завдань для самостійної роботи аспіранта, їх зміст і характер повинні бути варіативними, диференційованими, враховувати специфіку спеціальності, навчальної дисципліни, індивідуальні особливості аспіранта. Видача завдань на самостійне опрацювання повинна супроводжуватись методичними рекомендаціями та настановами щодо мети завдання, його змісту, термінів виконання, приблизного обсягу роботи, основних вимог до результатів роботи та звіту, а також критеріями оцінювання виконаної роботи. Завдання на

самостійну роботу аспіранта можуть передбачати їхнє виконання індивідуально або колективно (творчими групами). Завдання доцільно формувати так, щоб аспіранти набували досвіду комплексного виконання завдання реального проектування з розподілом функцій і відповідальності між учасниками групи.

Врахування індивідуальної траєкторії в практичній підготовці аспіранта

30. Практична підготовка аспірантів ДУ «ІЕОР НАМНУ» регламентована Положенням про проведення науково-педагогічної практики здобувачів вищої освіти ступеня доктора філософії. Згідно в цим Положенням система практик включає дві підсистеми: інваріантну та варіативну.

31. Інваріантна підсистема (константна фаза) – обов'язкова для всіх аспірантів (згідно з навчальним планом). Інваріантна підсистема практики передбачає опанування аспірантом навичок проведення навчально-методичної та науково-дослідної роботи.

Аспіранти:

- відвідують не менше 2 навчальних занять, які проводять провідні викладачі;
- відвідують та аналізують не менше 1 навчального заняття, які проводять колеги аспіранти-практиканти;

- відвідують 1-2 позааудиторних заходи;

- беруть участь у засіданні кафедр, до яких прикріплені;
- самостійно проводять 1 заняття зі студентами: лекцію, практичне, семінарське заняття, тренінг тощо з педагогіки, психології або фахових дисциплін;
- 1-2 виховних заходи за планами кураторів груп;
- беруть участь в одній з форм методичної роботи викладача (науково-практичні конференції, педагогічні читання, організації методичних виставок тощо).

Науково-дослідна складова практики передбачає участь аспірантів у різних видах наукової, науково-педагогічної або організаційної роботи відділу до яких вони прикріплені. Програма науково-дослідної складової практики конкретизується і доповнюється для кожного аспіранта залежно від специфіки його дисертаційного дослідження. На заключному етапі науково-педагогічної практики аспіранти готують звіт про практику і захищають його.

32. Варіативна підсистема (пролонгована фаза) – включає весь останній період, що залишається після константної фази і передбачає різні види практик: іншомовну, видавничу, сертифікаційну, експертну та ін.

33. Характерною ознакою варіативної підсистеми практики є те, що вона обирається за бажанням самого аспіранта. Специфіка цієї фази пов'язана з особливостями роботи над дисертаційним дослідженням, які вимагають тривалого, пролонгованого, полівекторного, полісистемного, різнорівневого повернення до проблемних питань з різних позицій в режимі постійного уточнення. Тому здобувач вищої освіти ступеня доктор філософії повинен мати можливість повернутися на бази практики стільки разів, скільки вимагає процес

написання і захисту дисертації. Аспірант, виходячи з власної потреби, індивідуально визначає час і об'єкти практики, щоб задовольнити вирішення завдань, які постали перед ним в той чи інший момент підготовки дисертації чи професійної діяльності.

34. Забезпечує ці умови Базова платформа системи практик, яка об'єднує інноваційні осередки – бази практик (заклади, установи, громадські організації тощо), які мають корисний для аспірантів досвід і які можуть надати можливість опанувати додаткові (потрібні саме цьому аспірантові) науково-дослідницькі компетенції. Перелік баз практик, з конкретними видами практик, які вони пропонують, складають Панорамну карту об'єктів практики (додаток 3).

35. Аспірант, враховуючи індивідуальні дослідницькі потреби, обирає необхідний для себе (на цей момент) об'єкт практики і отримує технічну карту баз проходження практики (додаток 4). а відділ аспірантури готує з базами практик угоди. За допомогою Панорамних карт аспіранти будують карти індивідуальної траєкторії руху проходження варіативної (пролонгованої) фази практик. В обраному закладі (установі, організації) здобувачеві призначається координатор (коуч-консультант) з проблемних курсів практики і, з яким аспірант самостійно узгоджує час і тривалість її проведення. Варіативна практика передбачає індивідуальну або групову форми. Група може включати довільну кількість осіб. Це можуть бути мультидисциплінарні, монокурсні групи (здобувачі певного курсу), або змішані групи, до складу яких входять здобувачі з 1-го по 4-й курси. Можливість скористатися ресурсами того чи іншого об'єкта практики забезпечуються від самого початку навчання здобувача вищої освіти ступеня доктора філософії і до його закінчення протягом всіх років навчання і в будь-який час.

36. Варіативна частина практики не передбачає подання аспірантом звітної документації. Вона розглядається як додаткова можливість набуття необхідних компетенцій.

Академічна мобільність аспірантів

37. Академічна мобільність передбачає навчання, проходження практики, стажування, проведення наукових досліджень аспірантами протягом певного періоду в іншій науковій установі/вищому навчальному закладі (міжнародна - закордоном, внутрішня - в Україні), з можливістю трансферу та визнання кредитів ЄКТС, враховуючи заплановані за освітньою програмою результати навчання.

38. Переважним способом здійснення академічної мобільності аспірантів є направлення їх до наукових установ/закладів вищої освіти для: - навчання на основі двосторонніх або багатосторонніх угод між науковими установами/вищими навчальними закладами-партнерами щодо програм

академічної мобільності (без отримання другого документа про вищу освіту та з можливістю отримання двох документів про вищу освіту);

- мовне стажування;

- наукове стажування.

39. Умови навчання і перебування аспірантів-учасників академічної мобільності та інші питання визначаються двосторонніми або багатосторонніми угодами між науковими установами/ закладами-партнерами. Академічна мобільність аспірантів в межах Інституту забезпечується можливостями: - вибору освітньої програми (спеціалізації) в межах однієї спеціальності; - індивідуального формування освітніх програм шляхом вибору 25% навчальних дисциплін, які відносяться до вибору аспіранта.

40. Академічна мобільність в ДУ «ІЕОР НАМНУ» регулюється Положенням про порядок реалізації учасниками освітнього процесу права на академічну мобільність, затвердженого рішенням Вченої ради ДУ «ІЕОР НАМНУ».

Прикінцеві положення

41. Положення вводиться в дію наказом директора ДУ «ІЕОР НАМНУ».

42. Всі зміни та доповнення до Положення розглядаються та приймаються на засіданні Вченої ради ДУ «ІЕОР НАМНУ».

43. Відповідальність за впровадження Положення несе гарант освітньо-наукової програми, завідувач аспірантури та заступник директора ДУ «ІЕОР НАМНУ» з наукової роботи.

ПОГОДЖЕНО:

Заступник директора з наукової роботи

 Олена КОВЗУН

Заступник директора з наукової роботи клініки

 Валерія ОРЛЕНКО

Вчений секретар

 Неллі СОЛОГУБ

Індивідуальний план аспіранта

Прізвище, ім'я, по батькові

Дата зарахування в аспірантуру

Форма навчання (підкреслити, за якою навчається):

денна/заочна

Спеціальність

Освітньо-наукова програма

Тема дисертаційного дослідження

Затверджена на засіданні вченої ради Інституту

Науковий керівник

Підпис наукового керівника

ЗАТВЕРДЖУЮ
Заступник директора з наукової роботи

«_____» _____ 20__

ЗАГАЛЬНИЙ НАВЧАЛЬНИЙ ПЛАН АСПІРАНТА

Підсумки навчання в аспірантурі

Висновок наукового керівника _____

Підпис наукового керівника _____

Висновок відділу: Аспірант _____

(повністю виконав, виконав частково, не виконав індивідуальний план роботи)

Зав. відділу _____

Заступник директора з наукової роботи _____ «_____» _____ 20__ рік

Попередній захист наукового дослідження відбувся на засіданні

відділу _____

«_____» _____ 20__ р.

з рекомендацією _____

(доопрацювати, подати до спеціалізованої вченої ради)

Зав. відділу _____ «_____» _____ 20__ р.

(ПІБ, підпис)

Захист дисертаційного дослідження на здобуття ступеня доктор філософії за

спеціальністю _____

відбувся на засіданні спеціалізованої вченої ради _____

Завідувач аспірантури _____

«_____» _____ 20__ р.

Заступнику директору з наукової роботи
проф., член-кор. НАМН України Олені КОВЗУН
аспіранта ___ курсу спеціальності

Прізвище, ім'я, по батькові аспіранта

ЗАЯВА

Із запропонованих в переліку вибірових дисциплін я обираю
дисципліни:

1. _____
(вказати повну назву дисципліни)

2. _____

3. _____

4. _____

дата

підпис